REGLEMENT VOOR DE PROCESVOERING VAN HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN VAN 19 JUNI 1991

INHOUD

bladzijde

Algemene bepaling (art. 1) ... 9

Eerste titel — Van de organisatie van het Hof

Eerste hoofdstuk — Van de rechters en de advocaten-generaal (art. 2—6) ... 9

Tweede hoofdstuk — Van het presidentschap van het Hof en de vorming van de kamers (art. 7—11) ... 10

Derde hoofdstuk — Van de griffie ... 11

Eerste afdeling — Van de griffier en de adjunct-griffiers (art. 12—19) ... 11

Tweede afdeling — Van de diensten van het Hof (art. 20—23) ... 12

Vierde hoofdstuk — Van de toegevoegd rapporteurs (art. 24) ... 12

Vijfde hoofdstuk — Van de werkwijze van het Hof (art. 25—28) ... 12

Zesde hoofdstuk — Van het taalgebruik (art. 29—31) ... 13

Zevende hoofdstuk — Van de rechten en verplichtingen van de gemachtigden, raadslieden en advocaten (art. 32—36) ... 14

Tweede titel — Van de procedure

Eerste hoofdstuk — Van de schriftelijke behandeling (art. 37—44 bis) ... 15

Tweede hoofdstuk — Van de instructie ... 16

Eerste afdeling — Van de maatregelen van instructie (art. 45—46) ... 16

Tweede afdeling — Van de oproeping en het verhoor van getuigen en deskundigen (art. 47—53) 17

Derde afdeling — Van de sluiting van de instructie (art. 54) ... 18

Derde hoofdstuk — Van de mondelinge behandeling (art. 55—62) ... 19

Vierde hoofdstuk — Van de arresten (art. 63—68) ... 19

Vijfde hoofdstuk — Van de proceskosten (art. 69—75) ... 20

Zesde hoofdstuk — Van de kosteloze rechtsbijstand (art. 76) ... 21

Zevende hoofdstuk — Van de afstand van instantie (art. 77—78) ... 21

Achtste hoofdstuk — Van de betekeningen (art. 79) ... 22

Negende hoofdstuk — Van de termijnen (art. 80—82) ... 22

Tiende hoofdstuk — Van de schorsing van de behandeling (art. 82 *bis*) ... 22

Derde titel — Van de bijzondere procedures

Eerste hoofdstuk — Van de verzoeken tot opschorting van tenuitvoerlegging en tot verkrijging van andere voorlopige maatregelen in kort geding (art. 83—90) ... 23

Tweede hoofdstuk — Van de procesincidenten (art. 91—92) ... 24

Derde hoofdstuk — Van de tussenkomst of interventie (art. 93) ... 24

Vierde hoofdstuk — Van de arresten bij verstek gewezen en het verzet (art. 94) ... 25

Vijfde hoofdstuk — Van de toewijzing van beroepen aan de kamers (art. 95) ... 25

bladzijde

Zesde hoofdstuk — Van de buitengewone rechtsmiddelen ... 25
Eerste afdeling — Van het derdenverzet (art. 97) ... 25
Tweede afdeling — Van de herziening (art. 98—100) ... 26
Zevende hoofdstuk — Van het beroep tegen beslissingen van de Arbitrage-Commissie (art. 101) 26
Achtste hoofdstuk — Van de interpretatie van arresten (art. 102) ... 26
Negende hoofdstuk — Van de prejudiciële verwijzingen en de andere uitleggingsprocedures (art. 103—104) ... 27
Tiende hoofdstuk — Van de bijzondere procedures bedoeld in de artikelen 103 tot en met 105 EGA-Verdrag (art. 105—106) ... 27
Elfde hoofdstuk — Van de adviezen (art. 107—109) ... 28

Vierde titel — Van de hogere voorziening tegen beslissingen van het Gerecht van eerste aanleg (art. 110—123)

Slotbepalingen (art. 124—127) ... 30
Bijlage I — Besluit betreffende de wettelijk erkende feestdagen ... 31
Bijlage II — Besluit betreffende de termijnen wegens afstand ... 32

HET HOF,

Gelet op de bevoegdheden, aan het Hof van Justitie toegekend bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom),

Gelet op artikel 55 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal,

Gelet op artikel 188, derde alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap,

Gelet op artikel 160, derde alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie,

Overwegende dat de tekst van het reglement voor de procesvoering dient te worden herzien teneinde de coherentie en uniformiteit ervan in alle talen te verzekeren;

Na de goedkeuring van de Raad, met eenparigheid van stemmen aan deze herziening verleend op 29 april 1991,

En overwegende dat, na de talrijke wijzigingen die in het reglement voor de procesvoering zijn aangebracht, het om wille van de duidelijkheid en eenvoud noodzakelijk is een gecoördineerde authentieke tekst op te stellen,

VERVANGT,

Met goedkeuring van de Raad, met eenparigheid van stemmen verleend op 7 juni 1991,

ZIJN REGLEMENT VOOR DE PROCESVOERING DOOR HET VOLGENDE REGLEMENT:

ALGEMENE BEPALING

Artikel 1

In dit reglement worden de hieronder genoemde Verdragen en Protocollen telkens op de volgende wijze aangeduid:

— het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal	„EGKS-Verdrag"
— het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal	„Statuut-EGKS"
— het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap	„EEG-Verdrag"
— het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Economische Gemeenschap	„Statuut-EEG"
— het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom)	„EGA-Verdrag"
— het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie	„Statuut-EGA"

Voor de toepassing van dit reglement worden de instellingen van de Gemeenschappen, alsmede de Europese Investeringsbank aangeduid met de term „instellingen".

EERSTE TITEL

VAN DE ORGANISATIE VAN HET HOF

Eerste hoofdstuk

VAN DE RECHTERS EN DE ADVOCATEN-GENERAAL

Artikel 2

De ambtstermijn van een rechter vangt aan op de hiertoe in de benoemingsakte vastgestelde dag. Indien bedoelde akte die dag niet vermeldt, vangt de ambtstermijn aan op de datum van deze akte.

Artikel 3

1. Iedere rechter legt, alvorens zijn ambt te aanvaarden, op de eerste openbare zitting van het Hof, die hij na zijn benoeming bijwoont, de volgende eed af:

„Ik zweer in volkomen onpartijdigheid en geheel overeenkomstig mijn geweten mijn functie te zullen uitoefenen; ik zweer niets bekend te zullen maken van het geheim der beraadslagingen.".

2. Iedere rechter ondertekent terstond na de eedsaflegging een verklaring waarbij hij zich plechtig verbindt, gedurende zijn ambtstermijn en na afloop daarvan de uit zijn taak voortvloeiende verplichtingen na te komen en in het bijzonder eerlijkheid en kiesheid te betrachten bij het aanvaarden van bepaalde functies of voordelen na afloop van die ambtstermijn.

Artikel 4

Wanneer het Hof heeft te beslissen of een rechter heeft opgehouden aan de gestelde voorwaarden of aan de uit zijn ambt voortvloeiende verplichtingen te voldoen, nodigt de president de betrokken rechter uit voor het Hof in raadkamer te verschijnen ten einde zijn opmerkingen te maken; de griffier is hierbij niet tegenwoordig.

Artikel 5

De artikelen 2, 3 en 4 zijn van overeenkomstige toepassing op de advocaten-generaal.

Artikel 6

De rangorde van de rechters en advocaten-generaal wordt zonder onderscheid door hun anciënniteit bepaald.

Bij gelijke anciënniteit wordt de rangorde door de leeftijd bepaald.

De aftredende rechters en advocaten-generaal behouden bij herbenoeming de anciënniteit welke zij tevoren bezaten.

Tweede hoofdstuk

VAN HET PRESIDENTSCHAP VAN HET HOF EN DE VORMING VAN DE KAMERS

Artikel 7

1. De rechters kiezen onmiddellijk na hun gedeeltelijke vervanging, bedoeld in artikelen 32 ter van het EGKS-Verdrag, 167 EEG-Verdrag en 139 EGA-Verdrag, uit hun midden voor drie jaar de president van het Hof.

2. Wanneer de president van het Hof ophoudt zijn ambt te bekleden vóór het verstrijken van de normale ambtstermijn, wordt voor het resterende gedeelte van die termijn in zijn vervanging voorzien.

3. De in dit artikel bedoelde verkiezing heeft bij geheime stemming plaats. Verkozen is de rechter die de volstrekte meerderheid van stemmen heeft verkregen. Indien geen van de rechters de volstrekte meerderheid heeft verkregen, wordt tot een tweede stemming overgegaan; in dat geval is verkozen de rechter die de meeste stemmen heeft verkregen. Bij staking van stemmen is de oudste rechter verkozen.

Artikel 8

De president leidt de werkzaamheden en de diensten van het Hof; hij presideert de zittingen, alsmede de beraadslagingen in raadkamer.

Artikel 9

1. Het Hof vormt, overeenkomstig het bepaalde bij de artikelen 32, tweede alinea, EGKS-Verdrag, 165, tweede alinea, EEG-Verdrag en 137, tweede alinea, EGA-Verdrag, uit zijn midden kamers en voegt daaraan rechters toe.

De samenstelling van de kamers wordt bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen.*

2. De president van het Hof wijst de zaken terstond na indiening van het verzoekschrift aan een van de kamers toe met het oog op eventuele maatregelen van instructie, en benoemt uit haar midden de rechter-rapporteur.

3. Het Hof stelt criteria vast volgens welke de zaken in beginsel over de kamers worden verdeeld.

4. De bepalingen van dit reglement zijn van overeenkomstige toepassing op de procesvoering voor de kamers.

In de zaken die aan de kamers zijn toegewezen, worden de bevoegdheden van de president van het Hof uitgeoefend door de kamerpresident.

Artikel 10

1. Het Hof benoemt voor één jaar de presidenten van de kamers, alsmede een eerste advocaat-generaal.

De bepalingen van artikel 7, leden 2 en 3, zijn van overeenkomstige toepassing.

De krachtens dit lid verrichte benoemingen worden bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen.*

2. Terstond na de benoeming van de rechter-rapporteur door de president wijst de eerste advocaat-generaal de zaak toe aan een van de advocaten-generaal. Hij treft de noodzakelijke maatregelen bij afwezigheid of verhindering van een advocaat-generaal.

Artikel 11

Bij afwezigheid of verhindering van de president van het Hof, alsmede wanneer het presidentschap vacant is, wordt dit waargenomen door een van de kamerpresidenten volgens de in artikel 6 bepaalde rangorde.

Bij gelijktijdige verhindering van de president van het Hof en van de kamerpresidenten, alsmede wanneer hun ambten gelijktijdig vacant zijn, wordt het presidentschap waargenomen door een van de andere rechters volgens de in artikel 6 bepaalde rangorde.

Derde hoofdstuk

VAN DE GRIFFIE

Eerste afdeling — Van de griffier en de adjunct-griffiers

Artikel 12

1. Het Hof benoemt de griffier.

De president doet twee weken voor de datum waarop de benoeming zal plaatsvinden, aan de leden van het Hof mededeling van de ingekomen kandidaatstellingen.

2. De kandidaatstellingen gaan vergezeld van de nodige gegevens betreffende de leeftijd, de nationaliteit, de academische graden, de talenkenis, de huidige en vroegere werkzaamheden, alsmede de eventuele juridische en internationale ervaring van de kandidaten.

3. De benoeming geschiedt overeenkomstig de procedure, bepaald in artikel 7, lid 3.

4. De griffier wordt benoemd voor de tijd van zes jaar. Hij kan worden herbenoemd.

5. Het bepaalde in artikel 3 is van overeenkomstige toepassing op de griffier.

6. De griffier kan slechts van zijn functie worden ontheven, wanneer hij aan de gestelde voorwaarden of aan de uit zijn ambt voortvloeiende verplichtingen niet meer voldoet; het Hof beslist, na de griffier in de gelegenheid te hebben gesteld zijn opmerkingen te maken.

7. Indien de griffier ophoudt zijn functie uit te oefenen vóór het einde van zijn ambtstermijn, benoemt het Hof een griffier voor de tijd van zes jaar.

Artikel 13

Het Hof kan, volgens de hierboven voor de griffier bepaalde procedure, een of meer adjunct-griffiers benoemen, die tot taak hebben de griffier ter zijde te staan en hem te vervangen, zulks overeenkomstig de instructies voor de griffier, bedoeld in artikel 15.

Artikel 14

De president wijst de ambtenaren of personeelsleden aan die, bij afwezigheid of verhindering van de griffier en van de adjunct-griffiers dan wel bij vacature van hun ambt, belast zijn met de waarneming van de functie van griffier.

Artikel 15

De instructies voor de griffier worden op voorstel van de president door het Hof vastgesteld.

Artikel 16

1. Ter griffie wordt onder verantwoordelijkheid van de griffier een door de president te paraferen register gehouden, waarin achter elkander, in de volgorde van indiening, alle processtukken en de ter ondersteuning daarvan neergelegde bescheiden worden ingeschreven.

2. De griffier doet van de inschrijving in het register aantekening op de originele stukken en, op verzoek van de partijen, op de afschriften welke deze hiertoe overleggen.

3. De inschrijving in het register en de in het voorgaande lid bedoelde aantekeningen hebben kracht van authentieke akte.

4. De wijze waarop het register wordt gehouden, wordt geregeld in de instructies voor de griffier, bedoeld in artikel 15.

5. Iedere belanghebbende kan het register ter griffie raadplegen en daarvan afschriften of uittreksels verkrijgen tegen de voorwaarden, bepaald in het tarief van de griffie, dat door het Hof op voorstel van de griffier wordt vastgesteld.

Partijen in hangende gedingen kunnen voorts tegen genoemde voorwaarden afschriften van de processtukken verkrijgen, alsmede expedities van de beschikkingen en arresten.

6. In het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* wordt een mededeling opgenomen, inhoudende de dag van inschrijving van het inleidend verzoekschrift, de naam en de woonplaats van partijen, het voorwerp van het geding en de conclusies van het verzoekschrift, alsmede aanduiding van de aangevoerde middelen en de voornaamste voorgedragen argumenten.

7. Wanneer de Raad of de Commissie geen partij bij een zaak is, zendt het Hof deze instelling een afschrift toe van het verzoekschrift en het verweerschrift, met uitzondering van de daaraan gehechte bijlagen, om haar in staat te stellen te constateren of de niet-toepasselijkheid van een van haar handelingen wordt aangevoerd in de zin van artikel 36, derde alinea, EGKS-Verdrag, artikel 184 EEG-Verdrag of artikel 156 EGA-Verdrag.

Artikel 17

1. Onder gezag van de president is de griffier belast met de ontvangst, de doorzending en de bewaring van alle stukken, alsmede met de betekeningen die krachtens dit reglement moeten geschieden.

2. De griffier staat het Hof, de kamers, de president en de rechters terzijde bij het verrichten van hun ambtshandelingen.

Artikel 18

De griffier fungeert als zegelbewaarder. Hij is verantwoordelijk voor de archieven en de publikaties van het Hof.

Artikel 19

Behoudens het bepaalde in de artikelen 4 en 27, woont de griffier de zittingen van het Hof en van de kamers bij.

Tweede afdeling — Van de diensten van het Hof

Artikel 20

1. De ambtenaren en andere personeelsleden van het Hof worden benoemd overeenkomstig de bepalingen van het personeelsstatuut.

2. Alvorens hun ambt te aanvaarden, leggen de ambtenaren ten overstaan van de president in tegenwoordigheid van de griffier de volgende eed af:

„Ik zweer de functie welke mij door het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen is opgedragen, getrouwelijk, naar mijn geweten en onder gepaste geheimhouding te zullen uitoefenen.".

Artikel 21

Op voorstel van de griffier bepaalt of wijzigt het Hof het organisatieschema van zijn diensten.

Artikel 22

Het Hof vormt een taalkundige dienst, samengesteld uit deskundigen van genoegzame rechtswetenschappelijke vorming en met een uitgebreide kennis van meerdere officiële talen van het Hof.

Artikel 23

Onder gezag van de president is de griffier belast met de administratie van het Hof, het beheer van de financiën en de boekhouding; hij wordt daarin bijgestaan door een administrateur.

Vierde hoofdstuk

VAN DE TOEGEVOEGD RAPPORTEURS

Artikel 24

1. Wanneer het Hof dit voor het onderzoek en de instructie van de aanhangige zaken noodzakelijk acht, doet het overeenkomstig artikel 16 van het Statuut-EGKS en artikel 12 van de Statuten-EEG en EGA voorstellen tot benoeming van toegevoegd rapporteurs.

2. De toegevoegd rapporteurs zijn in het bijzonder belast met:

— het bijstaan van de president, rechtsprekende in kort geding;

— het bijstaan van de rechters-rapporteur bij de uitoefening van hun taak.

3. De toegevoegd rapporteurs oefenen hun functie uit onderscheidelijk onder het gezag van de president, van een kamerpresident of van een rechter-rapporteur.

4. Alvorens hun ambt te aanvaarden, leggen de toegevoegd rapporteurs voor het Hof de in artikel 3 bedoelde eed af.

Vijfde hoofdstuk

VAN DE WERKWIJZE VAN HET HOF

Artikel 25

1. De president stelt de dag en het uur van de zittingen van het Hof vast.

2. De kamerpresidenten stellen de dag en het uur van de zittingen van hun kamers vast.

3. Het Hof en de kamers kunnen voor een of meer bepaalde zittingen een andere plaats bepalen dan die waar het Hof is gevestigd.

Artikel 26

1. Wanneer, wegens afwezigheid of verhindering, de rechters even in aantal zijn, neemt de jongste rechter in de zin van artikel 6 niet aan de beraadslaging deel, tenzij het de rechter-rapporteur betreft. In dit geval neemt de rechter met de onmiddellijk hogere anciënniteit niet aan de beraadslaging deel.

2. Indien, nadat het Hof bijeen is geroepen, blijkt dat het quorum van zeven rechters niet aanwezig is, verdaagt de president de zitting totdat dit aantal is bereikt.

3. Indien in een kamer het quorum van drie rechters niet aanwezig is, deelt de president van de kamer dit mede aan de president van het Hof, die daarop een andere rechter ter aanvulling van de kamer aanwijst.

Artikel 27

1. Het Hof en de kamers beraadslagen in raadkamer.

2. Aan de beraadslaging wordt uitsluitend deelgenomen door de rechters die bij de mondelinge behandeling tegenwoordig waren, en in voorkomend geval door de toegevoegd rapporteur die met het onderzoek van de zaak is belast.

3. Elke rechter draagt bij de beraadslaging zijn gevoelen, met redenen omkleed, voor.

4. Op verzoek van een rechter wordt elke vraag, alvorens in stemming te worden gebracht, in de bij dit verzoek aangeduide taal geformuleerd en schriftelijk aan het Hof of aan de kamer voorgelegd.

5. De beslissing van het Hof wordt bepaald door het gevoelen van de meerderheid, gelijk dit bij de eindberaadslaging werd gevormd. De volgorde waarin de stemmen worden uitgebracht, is omgekeerd aan die welke in artikel 6 is vastgesteld.

6. Bij verschil van mening ten aanzien van het onderwerp, de bewoordingen of de volgorde van de vragen, alsmede met betrekking tot de interpretatie van een stemming, beslist het Hof of de kamer.

7. Aan de besprekingen van het Hof betreffende huishoudelijke aangelegenheden nemen de advocaten-generaal als stemgerechtigden deel. Tenzij het Hof anders bepaalt, woont de griffier de besprekingen bij.

8. Wanneer het Hof vergadert buiten aanwezigheid van de griffier, belast het, zo nodig, de jongste rechter in de zin van artikel 6 met het opmaken van het proces-verbaal, dat dan door de president en die rechter wordt ondertekend.

Artikel 28

1. Behoudens afwijkend besluit van het Hof, worden de gerechtelijke vakanties bepaald als volgt:

— van 18 december tot 10 januari;

— van de zondag voor Pasen tot en met de tweede zondag na Pasen;

— van 15 juli tot 15 september.

Gedurende de gerechtelijke vakanties wordt in het presidentschap voorzien ter plaatse waar het Hof is gevestigd, hetzij doordat de president verbinding onderhoudt met de griffier, hetzij doordat hij zich door een kamerpresident of een andere rechter doet vervangen.

2. In dringende gevallen kan de president de rechters en de advocaten-generaal gedurende de gerechtelijke vakanties bijeenroepen.

3. Het Hof neemt de erkende feestdagen van de plaats waar het is gevestigd, in acht.

4. Het Hof kan wegens geldige redenen aan de rechters en aan de advocaten-generaal buitengewoon verlof verlenen.

Zesde hoofdstuk

VAN HET TAALGEBRUIK

Artikel 29

1. De procestalen zijn het Deens, het Duits, het Engels, het Frans, het Grieks, het Iers, het Italiaans, het Nederlands, het Portugees en het Spaans.

2. De procestaal wordt door de verzoeker gekozen, behoudens de volgende bepalingen:

a) Wanneer de verwerende partij een Lid-Staat is, of een natuurlijke of rechtspersoon die tot het rechtsgebied van een Lid-Staat behoort, is de procestaal de officiële taal van die Staat; zijn er meer officiële talen, dan staat het de verzoeker vrij daaruit een keuze te doen.

b) Op gemeenschappelijk verzoek van partijen kan het Hof het bezigen van een andere van de in lid 1 van dit artikel vermelde talen voor het gehele of een gedeelte van het proces toestaan.

c) Het Hof kan, op verzoek van een partij, de wederpartij en de advocaat-generaal gehoord, in afwijking van het sub a) en b) bepaalde, verlof verlenen tot het geheel of gedeeltelijk bezigen van een andere van de in lid 1 van dit artikel vermelde talen als procestaal; dit verzoek kan niet worden gedaan door een van de instellingen.

In de gevallen bedoeld in artikel 103, is de procestaal de taal van de nationale rechterlijke instantie die zich tot het Hof heeft gewend.

3. De procestaal wordt in het bijzonder gebezigd voor de memories en pleidooien van partijen, de bijlagen en produkties daaronder begrepen, alsmede voor de processen-verbaal en de beslissingen van het Hof.

Alle stukken en bijlagen die in een andere dan de procestaal zijn gesteld, gaan van een vertaling in de procestaal vergezeld.

In geval van omvangrijke bescheiden en documenten kunnen evenwel uittreksels in vertaling worden overgelegd. Het Hof

of de kamer kan te allen tijde, hetzij ambtshalve hetzij op verzoek van een partij, een meer uitvoerige of volledige vertaling eisen.

In afwijking van het hiervoor bepaalde kunnen de Lid-Staten hun eigen officiële taal bezigen wanneer zij in een voor het Hof aanhangig geding tussenkomen of deelnemen aan een van de prejudiciële procedures als bedoeld in artikel 103. Deze bepaling is zowel op de schriftelijke stukken als op de mondelinge verklaringen van toepassing. De griffier draagt in beide gevallen zorg voor de vertaling in de procestaal.

4. Wanneer een getuige of een deskundige verklaart, dat hij zich niet genoegzaam in een van de in lid 1 van dit artikel vermelde talen kan uitdrukken, machtigt het Hof of de kamer hem, zijn verklaringen in een andere taal af te leggen. De griffier draagt zorg voor de vertaling in de procestaal.

5. Het gebruik van een van de in lid 1 van dit artikel vermelde talen, welke niet de procestaal is, is toegestaan aan de president van het Hof en de kamerpresidenten bij de leiding van de zittingen, aan de rechter-rapporteur voor het voorlopig rapport en het rapport ter terechtzitting, aan de rechters en advocaten-generaal voor het stellen van vragen en aan laatstgenoemden voor het nemen van hun conclusie. De griffier draagt zorg voor de vertaling in de procestaal.

Artikel 30

1. Op verzoek van een rechter, van de advocaat-generaal of van een partij draagt de griffier zorg voor de vertaling van al hetgeen gedurende de procedure voor het Hof of de kamer is gezegd of geschreven, in de bij dit verzoek aangeduide en in artikel 29, lid 1, vermelde talen.

2. De publikaties van het Hof geschieden in de talen bedoeld in artikel 1 van verordening nr. 1 van de Raad.

Artikel 31

Rechtskracht heeft de tekst opgesteld in de procestaal of, in voorkomend geval, in een andere krachtens artikel 29 toegestane taal.

Zevende hoofdstuk

VAN DE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN VAN DE GEMACHTIGDEN, RAADSLIEDEN EN ADVOCATEN

Artikel 32

1. De gemachtigden van een Staat of van een instelling, alsmede de raadslieden en advocaten die voor het Hof of voor een bij rogatoire commissie aangewezen rechter verschijnen, zijn vrijgesteld van rechtsvervolging voor hetgeen zij met betrekking tot de zaak of de partijen hebben gezegd en geschreven.

2. De gemachtigden, raadslieden en advocaten genieten voorts de volgende voorrechten en faciliteiten:

a) de op het proces betrekking hebbende stukken en bescheiden zijn aan onderzoek en inbeslagneming onttrokken. In geval van geschil ten aanzien van de aard van die stukken en bescheiden kunnen zij door de douane of de politie worden verzegeld; zij worden onverwijld aan het Hof doorgezonden, ten einde in tegenwoordigheid van de griffier en de betrokkene te worden geverifieerd;

b) aan de gemachtigden, raadslieden en advocaten worden de ter uitvoering van hun taak nodige deviezen toegewezen;

c) de gemachtigden, raadslieden en advocaten genieten de voor de uitvoering van hun taak noodzakelijke bewegingsvrijheid.

Artikel 33

Ten einde de in het voorgaande artikel bedoelde voorrechten, immuniteiten en faciliteiten te kunnen genieten, wordt de vereiste hoedanigheid op de volgende wijze bewezen:

a) ten aanzien van de gemachtigden door een officiële verklaring, daartoe afgegeven door de Staat of de instelling die zij vertegenwoordigen; een afschrift van deze verklaring wordt onverwijld door de betrokken Staat of instelling aan de griffier betekend;

b) ten aanzien van de raadslieden en advocaten door een legitimatiebewijs, ondertekend door de griffier. De geldigheidsduur van dit bewijs is beperkt tot een daartoe vastgestelde termijn; zij kan evenwel in de loop van de procedure worden verlengd of verkort.

Artikel 34

De voorrechten, immuniteiten en faciliteiten, bedoeld in artikel 32, worden uitsluitend in het belang van de procedure verleend.

Het Hof kan de immuniteit opheffen, wanneer dit naar zijn mening niet strijdig is met het belang van de procedure.

Artikel 35

1. De raadsman of advocaat die zich voor het Hof, een kamer of een magistraat gedraagt op een wijze die met de waardigheid van het Hof onverenigbaar is, of die van de hem met het oog op zijn functie toegekende rechten een ander gebruik maakt dan waartoe die rechten hem zijn verleend, kan te allen tijde bij beschikking van het Hof of van de kamer, de advocaat-generaal gehoord, van de procedure worden uitgesloten, na in de gelegenheid te zijn gesteld verweer te voeren.

Deze beschikking is onmiddellijk uitvoerbaar.

2. Wanneer een raadsman of advocaat van de procedure is uitgesloten, wordt het geding voor een door de president te bepalen termijn geschorst, ten einde de betrokken partij in de

gelegenheid te stellen een andere raadsman of advocaat aan te wijzen.

3. De krachtens dit artikel gegeven beschikkingen kunnen worden ingetrokken.

Artikel 36

De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op de hoogleraren die het recht hebben voor het Hof te pleiten overeenkomstig artikel 20 van het Statuut-EGKS en artikel 17 van de Statuten-EEG en EGA.

TWEEDE TITEL

VAN DE PROCEDURE

Eerste hoofdstuk

VAN DE SCHRIFTELIJKE BEHANDELING

Artikel 37

1. Het origineel van elk processtuk wordt ondertekend door de gemachtigde of de advocaat van de partij.

Dit processtuk, vergezeld van alle bijlagen waarnaar daarin wordt verwezen, wordt overgelegd tezamen met vijf afschriften voor het Hof en één voor elke andere partij. De afschriften worden voor eensluidend gewaarmerkt door de partij van wie zij afkomstig zijn.

2. Binnen de daartoe door het Hof bepaalde termijn leggen de instellingen bovendien van elk processtuk vertalingen over in de andere talen bedoeld in artikel 1 van verordening nr. 1 van de Raad. De laatste alinea van het voorgaande lid is van toepassing.

3. De processtukken zijn gedagtekend. Voor de berekening van de procestermijnen geldt slechts de dag van nederlegging ter griffie.

4. Elk processtuk gaat vergezeld van een dossier bevattende de stukken en bescheiden waarop een beroep wordt gedaan, alsmede van een staat van die stukken en bescheiden.

5. Wanneer wegens de omvang van een stuk of document slechts uittreksels zijn bijgevoegd, wordt het gehele stuk of document of een volledig afschrift ervan ter griffie neergelegd.

Artikel 38

1. Het verzoekschrift bedoeld in artikel 22 van het Statuut-EGKS en artikel 19 van de Statuten-EEG en EGA bevat:

a) de naam en de woonplaats van de verzoeker;

b) de aanduiding van de partij tegen wie het verzoekschrift is gericht;

c) het voorwerp van het geschil en een summiere uiteenzetting van de aangevoerde middelen;

d) de conclusies van de verzoeker;

e) zo nodig, de bewijsaanbiedingen.

2. In het verzoekschrift wordt voor de mededeling van alle processtukken domicilie gekozen ter plaatse waar het Hof gevestigd is. Het verzoekschrift bevat voorts de naam van de persoon die gemachtigd is en zich verbonden heeft tot het in ontvangst nemen van alle te betekenen stukken.

Indien het verzoekschrift niet aan deze voorwaarden beantwoordt en zolang dit verzuim niet is hersteld, geschieden alle betekeningen aan de betrokken partij per aangetekende post aan het adres van haar gemachtigde of raadsman. In afwijking van artikel 79 wordt de regelmatige betekening dan geacht plaats te vinden door bezorging van de aangetekende zending op het postkantoor van de plaats waar het Hof is gevestigd.

3. De advocaat die een partij bijstaat of vertegenwoordigt, is gehouden ter griffie een legitimatiebewijs te deponeren waaruit blijkt, dat hij bij een balie van een Lid-Staat is ingeschreven.

4. Bij het verzoekschrift worden, indien nodig, de stukken gevoegd, bedoeld in artikel 22, tweede alinea, van het Statuut-EGKS en artikel 19, tweede alinea, van de Statuten-EEG en EGA.

5. Indien de verzoeker een privaatrechtelijke rechtspersoon is, voegt hij aan het verzoekschrift toe:

a) zijn statuten, of een recent uittreksel uit het handelsregister of een recent uittreksel uit het verenigingenregister, of enig ander bewijs van zijn bestaan rechtens;

b) het bewijs, dat de aan de advocaat gegeven volmacht op regelmatige wijze werd verstrekt door een daartoe gerechtigd vertegenwoordiger.

6. De verzoekschriften, ingediend op grond van de artikelen 42 en 89 EGKS-Verdrag, 181 en 182 EEG-Verdrag en 153 en 154 EGA-Verdrag, gaan, naar gelang van het geval, vergezeld van een exemplaar van het arbitragebeding, vervat in de door of namens de Gemeenschappen gesloten publiekrechtelijke of privaatrechtelijke overeenkomst, of van een exemplaar van de tussen de betrokken Lid-Staten aangegane arbitrage-overeenkomst.

7. Indien het verzoekschrift niet beantwoordt aan de voorwaarden, vermeld in de leden 3 tot en met 6 van dit

artikel, stelt de griffier de verzoeker een redelijke termijn om de verzuimen in het verzoekschrift te herstellen dan wel de bovenbedoelde stukken over te leggen. Wordt aan deze aanwijzingen binnen bedoelde termijn geen gevolg gegeven, dan beslist het Hof, de advocaat-generaal gehoord, of het niet in acht nemen van genoemde voorwaarden tot de formele niet-ontvankelijkheid van het verzoekschrift leidt.

Artikel 39

Het verzoekschrift wordt aan de verwerende partij betekend. In het geval bedoeld in lid 7 van het voorgaande artikel, vindt de betekening plaats, zodra de in die bepaling bedoelde verzuimen zijn hersteld of zodra het Hof, gelet op de vormvoorschriften van het voorgaande artikel, het verzoekschrift ontvankelijk heeft geoordeeld.

Artikel 40

1. Binnen een maand na de betekening van het verzoekschrift dient de verwerende partij een verweerschrift in. Dit stuk bevat:

a) de naam en de woonplaats van de verwerende partij;

b) de aangevoerde gronden, zowel feitelijk als rechtens;

c) de conclusies van de verwerende partij;

d) de bewijsaanbiedingen.

De bepalingen van artikel 38, leden 2 tot en met 5, zijn van toepassing.

2. Op met redenen omkleed verzoek van de verwerende partij kan de president de in het voorgaande lid bedoelde termijn verlengen.

Artikel 41

1. Het verzoekschrift en het verweerschrift kunnen worden aangevuld met een repliek van de verzoeker en een dupliek van de verwerende partij.

2. De president bepaalt de termijn waarbinnen deze processtukken worden ingediend.

Artikel 42

1. Partijen kunnen nog in de repliek en in de dupliek aanbieden hun stellingen nader te bewijzen. De vertraging waarmee zodanig bewijsaanbod geschiedt, dient te worden gemotiveerd.

2. Nieuwe middelen mogen in de loop van het geding niet worden voorgedragen, tenzij zij steunen op gegevens, hetzij rechtens of feitelijk, waarvan eerst in de loop van de behandeling is gebleken.

Indien een partij tijdens de behandeling een nieuw middel voordraagt, als in de voorgaande alinea bedoeld, kan de president na het verstrijken van de normale procestermijnen, op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, aan de wederpartij een termijn voor antwoord stellen.

De beslissing over de ontvankelijkheid van het middel wordt aangehouden tot het eindarrest.

Artikel 43

De president kan in iedere stand van het geding, partijen en, indien de zaken overeenkomstig artikel 10, lid 2, reeds aan een kamer zijn toegewezen, de advocaat-generaal gehoord, meerdere zaken die op hetzelfde onderwerp betrekking hebben, wegens verknochtheid voegen, zowel voor de schriftelijke of mondelinge behandeling als ter gelijktijdige berechting bij het eindarrest. Hij kan de voeging weer ongedaan maken.

Artikel 44

1. Na de indiening van de in artikel 41, lid 1, bedoelde dupliek bepaalt de president de dag waarop de rechter-rapporteur een voorlopig rapport zal uitbrengen. Dit rapport bevat voorstellen betreffende eventueel noodzakelijke maatregelen van instructie of andere preparatoire maatregelen, alsmede betreffende de eventuele verwijzing van de zaak naar de overeenkomstig artikel 9, lid 2, aangewezen kamer.

Het Hof, de advocaat-generaal gehoord, beslist over het aan de voorstellen van de rechter-rapporteur te geven gevolg.

Dezelfde procedure wordt gevolgd:

a) indien de repliek of dupliek niet is ingediend vóór het verstrijken van de krachtens artikel 41, lid 2, bepaalde termijn;

b) indien een partij verklaart af te zien van haar recht op repliek of dupliek.

2. Indien het Hof tot instructie besluit, doch deze niet aan zich houdt, draagt het de instructie aan de kamer op.

Indien het Hof besluit zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan, stelt de president de dag daartoe vast.

Artikel 44 bis

Onverminderd de bijzondere bepalingen van dit reglement en behalve in de bijzondere gevallen waarin het Hof na de indiening van de memories bedoeld in artikel 40, lid 1, en, in voorkomend geval, artikel 41, lid 1, op rapport van de rechter-rapporteur, de advocaat-generaal gehoord en met uitdrukkelijke instemming van partijen anders beslist, omvat de procedure voor het Hof tevens een mondeling gedeelte.

Tweede hoofdstuk

VAN DE INSTRUCTIE

Eerste afdeling — Van de maatregelen van instructie

Artikel 45

1. Het Hof, de advocaat-generaal gehoord, bepaalt de maatregelen die nodig worden geacht; de ter zake gegeven

beschikking omschrijft de te bewijzen feiten. Alvorens het Hof beslist tot de maatregelen van instructie, bedoeld in lid 2, sub c), d) en e), worden partijen gehoord.

De beschikking wordt aan partijen betekend.

2. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 24 en 25 van het Statuut-EGKS, 21 en 22 van het Statuut-EEG en 22 en 23 van het Statuut-EGA, kunnen de volgende maatregelen van instructie worden bevolen:

a) comparitie van partijen;

b) verzoek om inlichtingen en overlegging van stukken;

c) getuigenbewijs;

d) deskundigenonderzoek;

e) plaatsopneming.

3. Het Hof gaat tot de bevolen maatregelen van instructie over of belast de rechter-rapporteur hiermee.

De advocaat-generaal neemt aan de instructie deel.

4. Het tegenbewijs staat vrij; nadere bewijsaanbiedingen zijn toegelaten.

Artikel 46

1. Indien de instructie aan de kamer is opgedragen, oefent zij de bevoegdheden uit die in de artikelen 45 en 47 tot en met 53 aan het Hof zijn toegekend; de aan de president van het Hof toekomende bevoegdheden worden dan door de kamerpresident uitgeoefend.

2. De artikelen 56 en 57 zijn van toepassing op de procedure voor de kamer.

3. Partijen zijn gerechtigd de instructie bij te wonen.

Tweede afdeling — Van de oproeping en het verhoor van getuigen en deskundigen

Artikel 47

1. Het Hof beveelt ambtshalve of op verzoek van partijen, de advocaat-generaal gehoord, het bewijs van bepaalde feiten door getuigenverhoor. De beschikking van het Hof vermeldt de te bewijzen feiten.

De getuigen worden door het Hof opgeroepen, hetzij ambtshalve hetzij op verzoek van partijen of van de advocaat-generaal.

De partij dit het horen van een getuige verzoekt, geeft daarbij nauwkeurig de feiten aan waarop dit verhoor betrekking zal hebben, alsmede de redenen die dit verhoor rechtvaardigen.

2. De getuigen wier verhoor noodzakelijk wordt geacht, worden opgeroepen krachtens een beschikking van het Hof. Deze beschikking bevat:

a) de naam, de voornamen, de hoedanigheid en de verblijfplaats van de getuigen;

b) de feiten waarover de getuigen zullen worden gehoord;

c) zo nodig, de door het Hof getroffen regeling voor de vergoeding van de door de getuigen gemaakte kosten en de vermelding van de op niet-verschijnende getuigen toepasselijke strafbepalingen.

Deze beschikking wordt aan partijen en de getuigen betekend.

3. Het Hof kan de oproeping van de getuigen die door partijen zijn opgegeven, afhankelijk stellen van de storting van een voorschot in de kas van het Hof ter dekking van de geschatte onkosten; het Hof stelt het bedrag van dit voorschot vast.

De voor het horen van de ambtshalve opgeroepen getuigen nodige middelen worden door de kas van het Hof voorgeschoten.

4. Na de vaststelling van de identiteit van de getuigen houdt de president hun voor, dat zij hun verklaring zullen moeten bevestigen op de in dit reglement bepaalde wijze.

De getuigen worden door het Hof gehoord; partijen worden daartoe opgeroepen. Nadat de getuigen hun verklaring hebben afgelegd, kan de president hun, hetzij op verzoek van partijen hetzij ambtshalve, vragen stellen.

Gelijke bevoegdheid komt toe aan iedere rechter en aan de advocaat-generaal.

Onder leiding van de president kunnen aan de getuigen vragen worden gesteld door de vertegenwoordigers van partijen.

5. Na zijn verklaring legt de getuige de volgende eed af:

„Ik zweer de waarheid te hebben gezegd, de volle waarheid en niets dan de waarheid.".

Het Hof, partijen gehoord, kan de getuige vrijstellen van het afleggen van de eed.

6. De griffier maakt een proces-verbaal op waarin de getuigenverklaring wordt weergegeven.

Het proces-verbaal wordt ondertekend door de president of de rechter-rapporteur die met het getuigenverhoor was belast, alsmede door de griffier, nadat de getuige in de gelegenheid is gesteld, de inhoud van het procesverbaal te verifiëren en het te ondertekenen.

Het proces-verbaal vormt een authentieke akte.

Artikel 48

1. De getuigen, mits behoorlijk opgeroepen, zijn gehouden aan de oproeping gevolg te geven en ter terechtzitting te verschijnen.

2. Wanneer een getuige, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet ter terechtzitting verschijnt, kan het Hof hem een

geldboete opleggen van ten hoogste 5 000 ecu en bevelen, dat hij op zijn eigen kosten opnieuw zal worden opgeroepen.

Gelijke straf kan worden uitgesproken tegen een getuige die zonder wettige reden weigert te getuigen of de eed of de in voorkomend geval daarvoor in de plaats komende verklaring af te leggen.

3. De getuige die zich voor het Hof op geldige wijze verontschuldigt, kan van de hem opgelegde geldboete worden ontheven. De opgelegde geldboete kan op verzoek van de getuige worden verlaagd, wanneer deze aantoont dat zij niet in verhouding staat tot zijn inkomen.

4. De tenuitvoerlegging van de krachtens dit artikel opgelegde sancties of maatregelen geschiedt met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 44 en 92 EGKS-Verdrag, 187 en 192 EEG-Verdrag en 159 en 164 EGA-Verdrag.

Artikel 49

1. Het Hof kan een deskundigenonderzoek bevelen. In de beschikking waarbij de deskundige wordt benoemd, wordt diens taak nauwkeurig omschreven en de termijn bepaald waarbinnen hij zijn rapport zal indienen.

2. De deskundige ontvangt een afschrift van de beschikking, alsmede alle voor de uitvoering van zijn taak benodigde stukken. Hij staat onder toezicht van de rechter-rapporteur, die het deskundigenonderzoek kan bijwonen en van het verloop daarvan op de hoogte wordt gehouden.

Het Hof kan van partijen of van een hunner de storting van een voorschot verlangen, ter dekking van de kosten van het deskundigenonderzoek.

3. Het Hof kan op verzoek van de deskundige getuigen horen; het verhoor vindt plaats op de wijze als in artikel 47 voorzien.

4. De deskundige mag zijn oordeel slechts geven over de punten die hem uitdrukkelijk zijn voorgelegd.

5. Na de nederlegging van het rapport kan het Hof bevelen, dat de deskundige zal worden gehoord; partijen worden hiertoe opgeroepen.

Onder leiding van de president kunnen aan de deskundige vragen worden gesteld door de vertegenwoordigers van partijen.

6. Na zijn rapport te hebben neergelegd, legt de deskundige voor het Hof de volgende eed af:

„Ik zweer mijn taak naar geweten en in volkomen onpartijdigheid te hebben vervuld.".

Het Hof kan, partijen gehoord, de deskundige vrijstellen van het afleggen van de eed.

Artikel 50

1. Wanneer een partij een getuige of deskundige wraakt wegens onbekwaamheid, onwaardigheid of enige andere reden, of wanneer een getuige of deskundige weigert te getuigen of de eed of de daarvoor in de plaats komende verklaring af te leggen, beslist het Hof.

2. De wraking van een getuige of van een deskundige geschiedt binnen twee weken na de betekening van de beschikking krachtens welke de getuige wordt opgeroepen of waarbij de deskundige wordt benoemd, en bij een akte, bevattende de redenen van de wraking alsmede het bewijsaanbod.

Artikel 51

1. De getuigen en deskundigen hebben recht op vergoeding van hun reis- en verblijfkosten. Hun kan ter zake door de kas van het Hof een voorschot worden verstrekt.

2. De getuigen hebben recht op een schadeloosstelling wegens gederfd inkomen; de deskundigen ontvangen voor hun werkzaamheden een honorarium. Deze bedragen worden door de kas van het Hof aan de getuigen en deskundigen betaald, nadat zij aan hun plicht hebben voldaan of hun taak hebben volbracht.

Artikel 52

Het Hof kan op verzoek van partijen dan wel ambtshalve rogatoire commissies verlenen tot het horen van getuigen of deskundigen overeenkomstig de bepalingen van het reglement, bedoeld in artikel 125.

Artikel 53

1. De griffier maakt van elke terechtzitting een proces-verbaal op. Dit proces-verbaal wordt door de president en de griffier ondertekend. Het vormt een authentieke akte.

2. Partijen kunnen ter griffie kennis nemen van elk proces-verbaal en van het deskundigenrapport, en daarvan op eigen kosten afschrift verkrijgen.

Derde afdeling — Van de sluiting van de instructie

Artikel 54

Zodra de instructie is beëindigd, bepaalt de president de dag voor de mondelinge behandeling, tenzij het Hof besluit partijen een termijn te verlenen voor het indienen van schriftelijke opmerkingen.

In dit laatste geval bepaalt de president de dag voor de mondelinge behandeling, wanneer bedoelde termijn verstreken is.

Derde hoofdstuk

VAN DE MONDELINGE BEHANDELING

Artikel 55

1. Onverminderd de aan de in artikel 85 bedoelde beslissingen toekomende voorrang, neemt het Hof van de aanhangig gemaakte zaken kennis in de volgorde waarin de instructie is gesloten. Indien in meerdere zaken de instructie gelijktijdig werd gesloten, wordt de volgorde bepaald door de datum van inschrijving van de verzoekschriften in het register.

2. De president kan op grond van bijzondere omstandigheden beslissen, dat een zaak bij voorrang zal worden berecht.

De president, partijen en de advocaat-generaal gehoord, kan op grond van bijzondere omstandigheden, ambtshalve dan wel op verzoek van een partij, besluiten de berechting van een zaak tot een latere datum uit te stellen. Indien partijen gezamenlijk om uitstel verzoeken, kan de president in dit verzoek bewilligen.

Artikel 56

1. De president opent en leidt de terechtzitting; hij handhaaft de orde ter terechtzitting.

2. Indien behandeling met gesloten deuren wordt bevolen, mag het gesprokene niet openbaar worden gemaakt.

Artikel 57

De president kan ter terechtzitting aan de gemachtigden, raadslieden of advocaten van partijen vragen stellen.

Gelijke bevoegdheid komt toe aan de rechters en de advocaat-generaal.

Artikel 58

Partijen kunnen slechts bij monde van hun gemachtigden, raadslieden of advocaten pleiten.

Artikel 59

1. De advocaat-generaal neemt zijn mondelinge met redenen omklede conclusie vóór de sluiting van de mondelinge behandeling.

2. Nadat de advocaat-generaal heeft geconcludeerd, verklaart de president de mondelinge behandeling gesloten.

Artikel 60

Het Hof kan, de advocaat-generaal gehoord, in iedere stand van het geding overeenkomstig artikel 45, lid 1, een maatregel van instructie bevelen of gelasten dat een instructiehandeling opnieuw of in uitgebreidere vorm wordt verricht. Het kan de kamer of de rechter-rapporteur met de uitvoering van die maatregelen belasten.

Artikel 61

Het Hof kan, de advocaat-generaal gehoord, de heropening van de mondelinge behandeling bevelen.

Artikel 62

1. De griffier maakt van elke terechtzitting een proces-verbaal op. Dit proces-verbaal wordt door de president en de griffier ondertekend. Het vormt een authentieke akte.

2. Partijen kunnen ter griffie kennis nemen van elk proces-verbaal en daarvan op eigen kosten afschrift verkrijgen.

Vierde hoofdstuk

VAN DE ARRESTEN

Artikel 63

Het arrest bevat:

— de vermelding dat het door het Hof is gewezen;

— de dag van de uitspraak;

— de naam van de president en van de rechters die hebben beslist;

— de naam van de advocaat-generaal;

— de naam van de griffier;

— de aanduiding van partijen;

— de namen van de gemachtigden, raadslieden of advocaten van partijen;

— de conclusies van partijen;

— de vermelding dat de advocaat-generaal is gehoord;

— een summier overzicht van de feiten;

— de rechtsoverwegingen;

— het dictum, de beslissing ten aanzien van de proceskosten daaronder begrepen.

Artikel 64

1. Het arrest wordt ter openbare terechtzitting uitgesproken, partijen worden daartoe opgeroepen.

2. Nadat de minuut van het arrest is ondertekend door de president, de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen, en de griffier, wordt het van het zegel van het Hof voorzien en ter griffie gedeponeerd; een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift wordt aan elk van de partijen betekend.

3. De griffier tekent op de minuut van het arrest de dag van de uitspraak aan.

Artikel 65

Het arrest heeft verbindende kracht vanaf de dag van de uitspraak.

Artikel 66

1. Onverminderd de bepalingen over de interpretatie van arresten, kan het Hof, hetzij ambtshalve hetzij op verzoek van een van de partijen, binnen twee weken na de uitspraak van het arrest gedaan, de schrijf- en rekenfouten alsmede kennelijke onnauwkeurigheden doen herstellen.

2. De griffier doet hiervan aan partijen vooraf behoorlijk bericht; zij kunnen binnen een door de president te bepalen termijn schriftelijke opmerkingen indienen.

3. Het Hof beslist in raadkamer, de advocaat-generaal gehoord.

4. De minuut van de beschikking waarbij de rectificatie wordt bevolen, wordt aan de minuut van het gerectificeerde arrest gehecht. In margine van laatstbedoelde minuut wordt van de beschikking aantekening gedaan.

Artikel 67

Indien het Hof verzuimd heeft te beslissen op een afzonderlijk punt van de conclusies of ten aanzien van de proceskosten, wendt de partij die ter zake wenst te klagen, zich binnen een maand na de betekening van het arrest met een verzoekschrift tot het Hof.

Dit verzoekschrift wordt aan de wederpartij betekend; de president stelt haar een termijn voor het indienen van schriftelijke opmerkingen.

Nadat deze opmerkingen zijn ingediend, beslist het Hof, de advocaat-generaal gehoord, tegelijkertijd over de ontvankelijkheid en de gegrondheid van het verzoek.

Artikel 68

De griffier is belast met de publikatie van de rechtspraak van het Hof.

Vijfde hoofdstuk

VAN DE PROCESKOSTEN

Artikel 69

1. Ten aanzien van de proceskosten wordt beslist in het arrest of de beschikking waardoor een einde komt aan het geding.

2. Voor zover dit is gevorderd, wordt de in het ongelijk gestelde partij in de kosten verwezen.

Indien meer partijen in het ongelijk zijn gesteld, bepaalt het Hof het door elk hunner te dragen deel van de proceskosten.

3. Het Hof kan de proceskosten over de partijen verdelen of beslissen dat elke partij haar eigen kosten zal dragen, indien zij onderscheidenlijk op een of meer punten in het ongelijk worden gesteld, en voorts wegens bijzondere redenen.

Het Hof kan een partij, ook wanneer zij in het gelijk wordt gesteld, veroordelen tot vergoeding van de door haar toedoen aan de wederpartij opgekomen kosten die naar 's Hofs oordeel nodeloos of vexatoir zijn veroorzaakt.

4. De Lid-Staten en de instellingen die in het geding zijn tussengekomen, dragen hun eigen kosten.

Het Hof kan bepalen, dat andere interveniënten dan de in de voorgaande alinea bedoelde hun eigen kosten zullen dragen.

5. De partij die afstand doet van instantie, wordt, voor zover dit door de wederpartij is gevorderd, in de proceskosten veroordeeld. Op vordering van eerstbedoelde partij wordt evenwel de wederpartij in de kosten veroordeeld, indien dit op grond van de houding van deze partij gerechtvaardigd lijkt.

Ingeval partijen ten aanzien van de proceskosten tot een akkoord zijn gekomen, wordt overeenkomstig dit akkoord beslist.

Bij gebreke van een conclusie ten aanzien van de proceskosten, draagt elk van de partijen haar eigen kosten.

6. Wanneer het geding zonder voorwerp is geraakt, beslist het Hof vrijelijk over de kosten.

Artikel 70

Onverminderd het bepaalde in artikel 69, lid 3, tweede alinea, blijven in de gedingen tussen de Gemeenschappen en hun personeelsleden de kosten door de instellingen gemaakt, te hunnen laste.

Artikel 71

De kosten van de tenuitvoerlegging worden door de geëxecuteerde aan de executant vergoed op de voet van het tarief, geldend in de staat waar de executie plaatsvindt.

Artikel 72

De procedure voor het Hof is kosteloos, behoudens de navolgende bepalingen:

a) Het Hof kan, de advocaat-generaal gehoord, een partij veroordelen tot terugbetaling van de onnodige kosten die zij ten laste van het Hof heeft veroorzaakt.

b) De kosten van afschriften en vertalingen die op verzoek van een partij zijn verstrekt, zullen, voor zover zij door de griffier overmatig worden geacht, door die partij op de voet van het tarief bedoeld in artikel 16, lid 5, worden vergoed.

Artikel 73

Onverminderd het bepaalde in het voorgaande artikel, worden als invorderbare kosten aangemerkt:

a) de krachtens artikel 51 aan getuigen en deskundigen verschuldigde gelden;

b) de door partijen in verband met de procedure gemaakte noodzakelijke kosten, in het bijzonder de reis- en verblijfkosten en het honorarium van de gemachtigde, de raadsman of de advocaat.

Artikel 74

1. In geval van geschil over de invorderbare kosten beslist de met de behandeling van de zaak belaste kamer op verzoek van de belanghebbende partij bij een niet voor hogere voorziening vatbare beschikking, na kennis te hebben genomen van de opmerkingen van de wederpartij en de advocaat-generaal gehoord.

2. Partijen kunnen ter fine van executie een expeditie van de beschikking verlangen.

Artikel 75

1. De kas van het Hof doet zijn betalingen in de valuta van het land waar het Hof is gevestigd.

Op verzoek van de belanghebbende geschieden de betalingen in de valuta van het land waar de invorderbare kosten zijn gemaakt, of waar de handelingen zijn verricht die tot schadeloosstelling aanleiding geven.

2. De overige schuldenaren doen hun betalingen in de valuta van hun land van herkomst.

3. De omrekening van de valuta's geschiedt volgens de officiële wisselkoers die op de dag van betaling geldt in het land waar het Hof is gevestigd.

Zesde hoofdstuk

VAN DE KOSTELOZE RECHTSBIJSTAND

Artikel 76

1. De partij die niet of slechts ten dele tot betaling van de proceskosten in staat is, kan in iedere stand van het geding om kosteloze rechtsbijstand verzoeken.

Het verzoek gaat vergezeld van de nodige gegevens waaruit van het onvermogen van de verzoeker blijkt, in het bijzonder van een daartoe strekkende verklaring van de bevoegde autoriteiten.

2. Indien het verzoek vooraf gaat aan het door de verzoeker in te stellen beroep, bevat het tevens een summiere uiteenzetting van het voorwerp van dat beroep.

Het verzoek kan zonder bijstand van een advocaat worden ingediend.

3. De president wijst de rechter-rapporteur aan. De kamer waartoe de rechter-rapporteur behoort, beslist, na kennis te hebben genomen van de schriftelijke opmerkingen van de wederpartij en de advocaat-generaal gehoord, of de kosteloze rechtsbijstand voor het geheel of voor een gedeelte zal worden verleend dan wel moet worden geweigerd. Zij onderzoekt, of het beroep niet kennelijk ongegrond is.

De kamer beslist bij een niet met redenen omklede en niet voor hogere voorziening vatbare beschikking.

4. Wanneer in de loop van het geding blijkt, dat de omstandigheden op grond waarvan de kosteloze rechtsbijstand is verleend, zijn gewijzigd, kan de kamer, ambtshalve dan wel op verzoek, de desbetreffende beschikking te allen tijde intrekken.

5. Indien kosteloze rechtsbijstand is verleend, worden de kosten door de kas van het Hof voorgeschoten.

Bij de beslissing over de proceskosten kan worden bepaald, dat een bedrag, dat ter zake van de kosteloze rechtsbijstand is voorgeschoten, zal worden terugbetaald aan de kas van het Hof.

De griffier vordert deze bedragen in van de partij die tot betaling ervan is veroordeeld.

Zevende hoofdstuk

VAN DE AFSTAND VAN INSTANTIE

Artikel 77

Indien partijen, alvorens het Hof uitspraak heeft gedaan, het Hof mededelen dat zij overeenstemming hebben bereikt ten aanzien van de oplossing van het geschil en dat zij van hun vorderingen afzien, gelast de president de doorhaling van de zaak in het register en beslist hij over de kosten overeenkomstig artikel 69, lid 5, in voorkomend geval na kennis te hebben genomen van de voorstellen dienaangaande van partijen.

Deze bepaling is niet van toepassing op de beroepen, bedoeld in de artikelen 33 en 35 EGKS-Verdrag, 173 en 175 EEG-Verdrag en 146 en 148 EGA-Verdrag.

Artikel 78

Indien de verzoeker schriftelijk aan het Hof bericht, dat hij afstand doet van instantie, gelast de president de doorhaling van de zaak in het register en beslist hij over de kosten overeenkomstig artikel 69, lid 5.

Achtste hoofdstuk

VAN DE BETEKENINGEN

Artikel 79

De in dit reglement voorziene betekeningen geschieden door de griffier aan de gekozen woonplaats, hetzij door toezending bij aangetekende postzending met bericht van ontvangst van een afschrift van de akte welke wordt betekend, hetzij door terhandstelling van dit afschrift tegen ontvangstbewijs.

De kopieën van het te betekenen origineel worden door de griffier opgemaakt en voor eensluidend afschrift gewaarmerkt, tenzij die afschriften afkomstig zijn van partijen zelf overeenkomstig artikel 37, lid 1.

Negende hoofdstuk

VAN DE TERMIJNEN

Artikel 80

1. De procestermijnen voorzien in het EGKS-Verdrag, het EEG-Verdrag en het EGA-Verdrag, in de Statuten van het Hof en in dit reglement worden berekend als volgt:

a) wanneer een in dagen, weken, maanden of jaren omschreven termijn ingaat op het ogenblik waarop een gebeurtenis of een handeling plaatsvindt, wordt de dag waarop deze gebeurtenis of deze handeling plaatsvindt, niet bij de termijn inbegrepen;

b) een in weken, maanden of jaren omschreven termijn loopt af bij het einde van de dag die — in de laatste week, de laatste maand of het laatste jaar — dezelfde naam of dezelfde cijferaanduiding heeft als de dag waarop de gebeurtenis of handeling plaatsvindt die de termijn doet ingaan. Indien in de laatste maand van een in maanden of jaren omschreven termijn de dag die bepalend is voor het einde van de termijn, ontbreekt, loopt de termijn af bij het einde van de laatste dag van die maand;

c) wanneer een termijn is omschreven in maanden en in dagen, worden eerst de volle maanden geteld en vervolgens de dagen;

d) de wettelijk erkende feestdagen, de zondagen en de zaterdagen zijn bij de termijnen inbegrepen;

e) de termijnen worden door de gerechtelijke vakanties niet geschorst.

2. De termijn waarvan de laatste dag een zaterdag, een zondag of en wettelijk erkende feestdag is, verstrijkt aan het einde van de daarop volgende werkdag.

De lijst van de wettelijk erkende feestdagen wordt door het Hof vastgesteld en bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen.*

Artikel 81

1. De termijn voor het instellen van beroep tegen een handeling van een van de instellingen vangt, in geval van kennisgeving, aan op de dag volgende op die waarop de handeling ter kennis van de betrokkene is gebracht, en, in geval van bekendmaking, op de vijftiende dag volgende op die waarop de handeling in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* is bekendgemaakt.

2. De verlenging van de termijnen wegens afstand wordt door het Hof geregeld; deze regeling wordt bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen.*

Artikel 82

De krachtens dit reglement bepaalde termijnen kunnen worden verlengd door de autoriteit die ze heeft vastgesteld.

De president en de kamerpresidenten kunnen de griffier machtigen, termijnen waarvan de vaststelling ingevolge dit reglement tot hun bevoegdheid behoort, te bepalen of verlenging ervan toe te staan.

Tiende hoofdstuk

VAN DE SCHORSING VAN DE BEHANDELING

Artikel 82 bis

1. De behandeling kan worden geschorst:

a) in de gevallen bedoeld in artikel 47, derde alinea, van de Statuten-EGKS en EEG en artikel 48, derde alinea, van het Statuut-EGA, bij een beschikking van het Hof of van de kamer waarnaar de zaak is verwezen, de advocaat-generaal gehoord;

b) in alle andere gevallen, bij een beslissing van de president, genomen nadat de advocaat-generaal en, behalve bij de prejudiciële verwijzingen bedoeld in artikel 103, partijen zijn gehoord.

De hervatting van de behandeling kan worden gelast bij een volgens dezelfde modaliteiten gegeven beschikking of beslissing.

De in dit lid bedoelde beschikkingen of beslissingen worden aan partijen betekend.

2. De schorsing van de behandeling gaat in op de in de schorsingsbeschikking of -beslissing vermelde datum of, indien die vermelding ontbreekt, op de datum van die beschikking of beslissing.

Door de schorsing worden de procestermijnen gestuit.

3. Wanneer in de schorsingsbeschikking of -beslissing geen einddatum is bepaald, eindigt de schorsing op de datum vermeld in de beschikking of beslissing tot hervatting van de behandeling, of, indien die vermelding ontbreekt, op de datum van die beschikking of beslissing.

Op de datum van hervatting van de behandeling vangen de procestermijnen opnieuw aan.

DERDE TITEL

VAN DE BIJZONDERE PROCEDURES

Eerste hoofdstuk

VAN DE VERZOEKEN TOT OPSCHORTING VAN TENUITVOERLEGGING EN TOT VERKRIJGING VAN ANDERE VOORLOPIGE MAATREGELEN IN KORT GEDING

Artikel 83

1. Een verzoek tot opschorting van de tenuitvoerlegging van een handeling van een instelling, bedoeld in de artikelen 39, tweede alinea, EGKS-Verdrag, 185 EEG-Verdrag en 157 EGA-Verdrag, kan slechts worden ontvangen indien de verzoeker tegen die handeling beroep heeft ingesteld bij het Hof.

Een verzoek tot verkrijging van enige andere voorlopige maatregel, bedoeld in de artikelen 39, derde alinea, EGKS-Verdrag, 186 EEG-Verdrag en 158 EGA-Verdrag, kan slechts worden ontvangen indien de verzoeker partij is in een voor het Hof aanhangige zaak en dit verzoek met die zaak verband houdt.

2. De verzoeken bedoeld in het voorgaande lid, bevatten een duidelijke omschrijving van het voorwerp van het geding en van de omstandigheden waaruit het spoedeisend karakter van het verzoek blijkt, alsmede de middelen, zowel feitelijk als rechtens, op grond waarvan de voorlopige maatregel waartoe wordt geconcludeerd, aanvankelijk gerechtvaardigd voorkomt.

3. Het verzoek wordt gedaan bij afzonderlijke akte en met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 37 en 38.

Artikel 84

1. Het verzoek wordt aan de wederpartij betekend; de president verleent haar een korte termijn voor schriftelijk of mondeling antwoord.

2. De president beoordeelt, of er aanleiding bestaat een instructie te bevelen.

De president kan het verzoek toestaan nog vóór de wederpartij haar opmerkingen heeft voorgedragen. Deze maatregel kan nadien, ook ambtshalve, worden gewijzigd of ingetrokken.

Artikel 85

De president kan de beslissing aan zich houden dan wel het verzoek naar het Hof verwijzen.

In geval van afwezigheid of verhindering van de president is artikel 11 van toepassing.

Indien het verzoek naar het Hof is verwezen, doet dit uitspraak met voorrang boven iedere andere beslissing, de advocaat-generaal gehoord. De bepalingen van het voorgaande artikel zijn van toepassing.

Artikel 86

1. Op het verzoek wordt beslist bij een met redenen omklede, niet voor hogere voorziening vatbare beschikking. Zij wordt onverwijld aan partijen betekend.

2. De tenuitvoerlegging van de beschikking kan worden onderworpen aan de voorwaarde, dat de verzoeker zekerheid stelt tot een bedrag en op de wijze als op grond van de omstandigheden bepaald.

3. In de beschikking kan de dag worden bepaald met ingang waarvan de maatregel zijn kracht verliest. Bij gebreke van zodanige aanduiding verliest de maatregel zijn kracht terstond nadat het eindarrest is uitgesproken.

4. De beschikking is van voorlopige aard en prejudicieert de door het Hof in de hoofdzaak te geven beslissing niet.

Artikel 87

Op verzoek van een van de partijen kan de beschikking te allen tijde op grond van een wijziging in de omstandigheden worden ingetrokken of gewijzigd.

Artikel 88

De afwijzing van een verzoek tot verkrijging van een voorlopige maatregel belet geenszins, dat de verzoeker andermaal een verzoek indient op grond van nieuwe feiten.

Artikel 89

Het verzoek tot opschorting van de tenuitvoerlegging van een beslissing van het Hof of van een handeling van een andere instelling, gedaan krachtens de artikelen 44 en 92 EGKS-Verdrag, 187 en 192 EEG-Verdrag en 159 en 164 EGA-Verdrag, wordt naar de bepalingen van dit hoofdstuk behandeld.

De beschikking waarbij het verzoek wordt toegewezen, bepaalt in voorkomend geval de dag waarop de voorlopige maatregel zijn kracht verliest.

Artikel 90

1. De verzoeken bedoeld in artikel 81, derde en vierde alinea, EGA-Verdrag, bevatten:

a) de naam en woonplaats van de personen of ondernemingen die aan de controle zijn onderworpen;

b) het voorwerp en het doel van de controle.

2. De president beslist bij beschikking. Artikel 86 is van toepassing.

In geval van afwezigheid of verhindering van de president is artikel 11 van toepassing.

Tweede hoofdstuk

VAN DE PROCESINCIDENTEN

Artikel 91

1. Indien een partij verzoekt, dat het Hof uitspraak zal doen op een exceptie of een incident zonder daarbij op de zaak ten gronde in te gaan, neemt zij daartoe een afzonderlijke akte.

Het verzoek bevat een uiteenzetting van de aangevoerde middelen, zowel rechtens als feitelijk, en de conclusies; de stukken waarop beroep wordt gedaan, worden bijgevoegd.

2. Na de indiening van de inleidende akte bepaalt de president een termijn waarbinnen de wederpartij schriftelijk haar middelen en conclusies kan voordragen.

3. Tenzij het Hof anders beslist, geschiedt de verdere behandeling van het verzoek mondeling.

4. Het Hof, de advocaat-generaal gehoord, beslist over het verzoek of voegt het met de zaak ten gronde.

Indien het Hof het verzoek afwijst of met de zaak ten gronde voegt, bepaalt de president nieuwe termijnen voor de voortzetting van het geding.

Artikel 92

1. Wanneer het Hof kennelijk onbevoegd is kennis te nemen van een beroep, of wanneer dit kennelijk niet-ontvankelijk is, kan het, de advocaat-generaal gehoord, zonder de behandeling voort te zetten, beslissen bij met redenen omklede beschikking.

2. Het Hof kan in iedere stand van het geding ambtshalve middelen van niet-ontvankelijkheid die van openbare orde zijn, in behandeling nemen. Het beslist met inachtneming van het bepaalde in artikel 91, leden 3 en 4.

Derde hoofdstuk

VAN DE TUSSENKOMST OF INTERVENTIE

Artikel 93

1. Het verzoek tot tussenkomst moet worden gedaan binnen een termijn van drie maanden na de publikatie van de mededeling bedoeld in artikel 16, lid 6.

Het verzoek bevat:

a) de aanduiding van de zaak;

b) de aanduiding van partijen;

c) de naam en de woonplaats van de interveniënt;

d) de domiciliekeuze van de interveniënt ter plaatse waar het Hof is gevestigd;

e) de conclusies ter ondersteuning waarvan de interveniënt wenst tussen te komen;

f) indien het verzoek tot tussenkomst niet van een Lid-Staat of van een instelling afkomstig is, een uiteenzetting waaruit blijkt van het belang van de interveniënt bij de uitkomst van het geding.

De interveniënt wordt vertegenwoordigd volgens het bepaalde in artikel 20, eerste en tweede alinea, van het Statuut-EGKS en artikel 17 van de Statuten-EEG en EGA.

De artikelen 37 en 38 zijn van overeenkomstige toepassing.

2. Het verzoek tot tussenkomst wordt aan partijen betekend.

Alvorens op het verzoek te beslissen, stelt de president partijen in de gelegenheid schriftelijk of mondeling opmerkingen te maken.

De president beslist bij beschikking dan wel verwijst het verzoek tot tussenkomst naar het Hof.

3. Indien de tussenkomst wordt toegestaan, ontvangt de interveniënt afschriften van alle aan partijen betekende processtukken. Op verzoek van een partij kan de president evenwel toezending van afschriften van geheime of vertrouwelijke stukken weigeren.

4. De interveniënt aanvaardt het geding in de stand op het ogenblik van tussenkomst.

5. De president bepaalt de termijn waarbinnen de interveniënt een memorie in interventie kan indienen.

De memorie in interventie bevat:

a) de conclusies van de interveniënt, strekkende tot gehele of gedeeltelijke ondersteuning of verwerping van de conclusies van een van de partijen;

b) de door de interveniënt aangevoerde middelen en argumenten;

c) zo nodig, de bewijsaanbiedingen.

6. Na de indiening van de memorie in interventie bepaalt de president in voorkomend geval een termijn waarbinnen partijen op die memorie kunnen antwoorden.

Vierde hoofdstuk

VAN DE ARRESTEN BIJ VERSTEK GEWEZEN EN HET VERZET

Artikel 94

1. Wanneer de verwerende partij, ofschoon regelmatig in het geding geroepen, nalaat tijdig en in de voorgeschreven vormen op het verzoekschrift te antwoorden, kan de verzoeker vorderen dat het Hof zijn conclusies toewijst.

Dit verzoek wordt aan de verwerende partij betekend. De president bepaalt de dag voor de mondelinge behandeling.

2. Alvorens bij verstek arrest te wijzen, onderzoekt het Hof, de advocaat-generaal gehoord, de ontvankelijkheid van het verzoekschrift, alsmede of de vormvoorschriften behoorlijk in acht zijn genomen en of de conclusies van verzoeker gegrond voorkomen. Het Hof kan maatregelen van instructie bevelen.

3. Het bij verstek gewezen arrest is uitvoerbaar. Het Hof kan de uitvoerbaarheid evenwel opschorten, totdat op het ingevolge lid 4 gedane verzet is beslist, dan wel de uitvoerbaarheid onderwerpen aan de voorwaarde, dat zekerheid wordt gesteld tot een bedrag en op de wijze als op grond van de omstandigheden bepaald; de zekerheid wordt vrijgegeven, wanneer het verzet achterwege blijft of wordt verworpen.

4. Tegen het bij verstek gewezen arrest staat verzet open.

Het verzet moet worden aangebracht binnen een maand na de betekening van het arrest; het wordt aanhangig gemaakt in de vormen, bepaald in de artikelen 37 en 38.

5. Nadat het verzet is betekend, bepaalt de president de termijn waarbinnen de wederpartij schriftelijk van antwoord kan dienen.

De procedure verloopt overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 44 en volgende.

6. Het Hof doet uitspraak bij een arrest dat niet vatbaar is voor verzet.

De minuut van dit arrest wordt gehecht aan die van het bij verstek gewezen arrest. In margine van laatstgenoemde minuut wordt van het op het verzet gewezen arrest aantekening gedaan.

Vijfde hoofdstuk

VAN DE TOEWIJZING VAN BEROEPEN AAN DE KAMERS

Artikel 95

1. Het Hof kan de verzoeken om hogere voorziening, krachtens artikel 49 van de Statuten-EGKS en EEG en artikel 50 van het Statuut-EGA ingesteld tegen beslissingen van het Gerecht van eerste aanleg, de prejudiciële verwijzingen bedoeld in artikel 103 van dit reglement, alsook iedere andere zaak, met uitzondering van die welke door een Lid-Staat of een instelling bij het Hof aanhangig zijn gemaakt, naar een kamer verwijzen, voor zover het wegens de moeilijkheid of het belang van de zaak dan wel wegens bijzondere omstandigheden niet noodzakelijk is dat het Hof in volle samenstelling beslist.

2. Het besluit tot verwijzing wordt aan het einde van de schriftelijke behandeling door het Hof genomen, na kennisneming van het voorlopig rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord.

Zodanige verwijzing is evenwel niet toegestaan, wanneer een Lid-Staat of een instelling die procespartij is, heeft verzocht dat het Hof in volle samenstelling zal beslissen. Onder procespartij in de zin van deze bepaling is te verstaan elke Lid-Staat of instelling die partij of interveniënt is in het geding zelf of die schriftelijke opmerkingen heeft ingediend in het kader van een van de prejudiciële procedures bedoeld in artikel 103.

Het in de voorgaande alinea bedoelde verzoek kan niet worden gedaan in gedingen tussen de Gemeenschappen en hun personeelsleden.

3. De kamer kan een zaak in elke stand van het geding naar het Hof verwijzen.

Artikel 96

(vervallen)

Zesde hoofdstuk

VAN DE BUITENGEWONE RECHTSMIDDELEN

Eerste afdeling — Van het derdenverzet

Artikel 97

1. Op het derdenverzet zijn de bepalingen van de artikelen 37 en 38 van toepassing; het verzoek bevat voorts:

a) een nauwkeurige aanduiding van het bestreden arrest;

b) de vermelding van de punten waarop het bestreden arrest de derde-opposant in zijn rechten benadeelt;

c) een opgave van de redenen waarom de derde-opposant niet aan het hoofdgeding heeft kunnen deelnemen.

Het verzoek wordt gericht tegen alle partijen in het hoofdgeding.

Indien van het arrest mededeling is gedaan in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen,* wordt het verzoek gedaan binnen twee maanden na de dag van die mededeling.

2. Op verzoek van de derde-opposant kan opschorting van de tenuitvoerlegging van het bestreden arrest worden gelast. De bepalingen van het eerste hoofdstuk van de derde titel zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Het bestreden arrest wordt gewijzigd voor zover het derdenverzet wordt toegewezen.

De minuut van het op het derdenverzet gewezen arrest wordt gehecht aan die van het bestreden arrest. In margine van laatstgenoemde minuut wordt van het op het derdenverzet gewezen arrest aantekening gedaan.

Tweede afdeling — Van de herziening

Artikel 98

Het verzoek tot herziening van een arrest moet worden gedaan uiterlijk binnen drie maanden na de dag waarop het feit dat aan het verzoek ten grondslag ligt, ter kennis van de verzoeker is gekomen.

Artikel 99

1. Op het verzoek tot herziening zijn de bepalingen van de artikelen 37 en 38 van overeenkomstige toepassing; het verzoek bevat voorts:

a) een nauwkeurige aanduiding van het bestreden arrest;

b) de punten waarop het arrest wordt bestreden;

c) de omschrijving van het feit waarop het verzoek berust;

d) een vermelding van de middelen strekkende tot het bewijs dat de herziening gerechtvaardigd is en dat de in het voorgaande artikel bedoelde termijn in acht is genomen.

2. Het verzoek tot herziening wordt gericht tegen hen die partij waren bij het arrest waarvan herziening wordt verzocht.

Artikel 100

1. Zonder de grond van de zaak te prejudiciëren, beslist het Hof, de advocaat-generaal gehoord en gezien de schriftelijke opmerkingen van partijen, bij een in raadkamer gewezen arrest over de ontvankelijkheid van het verzoek.

2. Indien het Hof het verzoek ontvankelijk oordeelt, onderzoekt het de zaak ten gronde en doet het uitspraak bij arrest, met inachtneming van de bepalingen van dit reglement.

3. De minuut van het arrest houdende herziening wordt gehecht aan die van het herziene arrest. In margine van laatstgenoemde minuut wordt aantekening gedaan van het arrest houdende herziening.

Zevende hoofdstuk

VAN HET BEROEP TEGEN BESLISSINGEN VAN DE ARBITRAGE-COMMISSIE

Artikel 101

1. Het verzoekschrift waarbij het beroep bedoeld in artikel 18, tweede alinea, EGA-Verdrag, aanhangig wordt gemaakt, bevat:

a) de naam en de woonplaats van de verzoeker;

b) de hoedanigheid van de ondertekenaar;

c) de aanduiding van de bestreden beslissing van de Arbitrage-Commissie;

d) de aanduiding van de partijen tegen wie het verzoek is gericht;

e) een summiere uiteenzetting van de feiten;

f) de middelen en conclusies van de verzoeker.

2. De bepalingen van de artikelen 37, leden 3 en 4, en 38, leden 2, 3 en 5, zijn van overeenkomstige toepassing.

Bij het verzoekschrift wordt voorts een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van de bestreden beslissing overgelegd.

3. Na de nederlegging van het verzoekschrift nodigt de griffier van het Hof de griffie van de Arbitrage-Commissie uit, het dossier van de zaak aan het Hof te zenden.

4. Op de procedure zijn de artikelen 39, 40, 55 en volgende van overeenkomstige toepassing.

5. Het Hof doet uitspraak bij arrest. In geval van vernietiging van de beslissing kan het Hof de zaak naar de Commissie verwijzen.

Achtste hoofdstuk

VAN DE INTERPRETATIE VAN ARRESTEN

Artikel 102

1. Het verzoek tot interpretatie wordt ingediend overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 37 en 38. Het bevat voorts een nauwkeurige aanduiding van:

a) het arrest waarop het verzoek betrekking heeft;

b) de teksten waarvan interpretatie wordt verzocht.

Het verzoek wordt gericht tegen hen die partij waren bij bedoeld arrest.

2. Het Hof, de advocaat-generaal gehoord, beslist bij arrest, na partijen in de gelegenheid te hebben gesteld hun opmerkingen voor te dragen.

De minuut van dit arrest wordt gehecht aan de minuut van het geïnterpreteerde arrest. In margine van laatstgenoemde minuut wordt aantekening gedaan van het ter interpretatie gewezen arrest.

Negende hoofdstuk

VAN DE PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN EN DE ANDERE UITLEGGINGSPROCEDURES

Artikel 103

1. In het geval bedoeld in artikel 20 van het Statuut-EEG en artikel 21 van het Statuut-EGKS, wordt de procedure geregeld door de bepalingen van dit reglement, behoudens de aanpassingen die wegens de aard van de prejudiciële verwijzing noodzakelijk zijn.

2. Het bepaalde in lid 1 is van toepassing op de prejudiciële verwijzingen, bedoeld in het protocol betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie van het Verdrag van 29 februari 1968 betreffende de onderlinge erkenning van vennootschappen en rechtspersonen, en in het protocol betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, beide ondertekend te Luxemburg op 3 juni 1971, alsmede op de procedures bedoeld in artikel 4 van laatstgenoemd protocol.

Het bepaalde in lid 1 is eveneens van toepassing op verwijzingen die in andere overeenkomsten kunnen worden voorzien.

3. In het geval bedoeld in artikel 41 EGKS-Verdrag, wordt de beslissing houdende verwijzing betekend aan de partijen in het hoofdgeding, aan de Lid-Staten, aan de Commissie en aan de Raad.

Binnen twee maanden na deze betekening kunnen de in de voorgaande alinea bedoelde belanghebbenden memories of schriftelijke opmerkingen indienen.

Het bepaalde in lid 1 is van toepassing.

Artikel 104

1. Van de beslissingen van de nationale rechterlijke instanties, bedoeld in artikel 103, wordt aan de Lid-Staten afschrift in de oorspronkelijke versie gezonden, tezamen met een vertaling in de officiële taal van de betrokken Lid-Staat.

2. Voor de vertegenwoordiging en het verschijnen in prejudiciële procedures van de partijen in het hoofdgeding houdt het Hof rekening met de procedurevoorschriften die van toepassing zijn bij de nationale rechterlijke instantie die de zaak naar het Hof heeft verwezen.

3. Wanneer een prejudiciële vraag kennelijk identiek is met een vraag waarover het Hof zich reeds heeft uitgesproken, kan het beslissen bij een met redenen omklede beschikking waarin naar het eerdere arrest wordt verwezen, na de verwijzende rechterlijke instantie daarvan in kennis te hebben gesteld, en na de belanghebbenden bedoeld in artikel 20 van het Statuut-EEG, artikel 21 van het Statuut-EGA en artikel 103, lid 3, van dit reglement, in hun eventuele opmerkingen zomede de advocaat-generaal te hebben gehoord.

4. Onverminderd het bepaalde in het voorgaande lid, omvat de procedure voor het Hof in prejudiciële zaken tevens een mondeling gedeelte. Na de indiening van de memories of opmerkingen bedoeld in artikel 20 van het Statuut-EEG, artikel 21 van het Statuut-EGA en artikel 103, lid 3, van dit reglement, kan het Hof, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, evenwel anders beslissen, na de belanghebbenden die overeenkomstig genoemde bepalingen het recht hebben memories of opmerkingen in te dienen, daarvan in kennis te hebben gesteld, en indien geen van die belanghebbenden heeft verzocht om in zijn mondelinge opmerkingen te worden gehoord.

5. De nationale rechterlijke instantie beslist over de kosten van de prejudiciële procedure.

In bijzondere gevallen kan het Hof een partij een bijdrage in de proceskosten verlenen, ten einde haar vertegenwoordiging en verschijnen te vergemakkelijken.

Tiende hoofdstuk

VAN DE BIJZONDERE PROCEDURES BEDOELD IN DE ARTIKELEN 103 TOT EN MET 105 EGA-VERDRAG

Artikel 105

1. In het geval bedoeld in artikel 103, derde alinea, EGA-Verdrag, wordt het verzoekschrift ingediend in vier voor eensluidend gewaarmerkte exemplaren. Het wordt aan de Commissie betekend.

2. Bij het verzoekschrift worden gevoegd het ontwerp-akkoord of de ontwerp-overeenkomst, de door de Commissie tot de betrokken Staat gerichte opmerkingen, alsmede alle verdere stukken waarop beroep wordt gedaan.

Binnen een termijn van tien dagen doet de Commissie haar opmerkingen aan het Hof toekomen; deze termijn kan door de president, de betrokken Staat gehoord, worden verlengd.

Een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van bedoelde opmerkingen wordt aan die Staat betekend.

3. Nadat het verzoek is ingediend, wijst de president de rechter-rapporteur aan en onmiddellijk daarna wijst de eerste advocaat-generaal een advocaat-generaal aan.

4. Het Hof beslist in raadkamer, de advocaat-generaal gehoord. Op hun verzoek worden de gemachtigden en raadslieden van de betrokken Staat en van de Commissie gehoord.

Artikel 106

1. In de gevallen bedoeld in de artikelen 104, laatste alinea, en 105, laatste alinea, EGA-Verdrag, zijn de artikelen 37 en volgende van overeenkomstige toepassing.

2. Het verzoekschrift wordt betekend aan de Staat tot wiens rechtsgebied de persoon of de onderneming behoort tegen wie het verzoek is gericht.

Elfde hoofdstuk

VAN DE ADVIEZEN

Artikel 107

1. Indien het verzoek om prealabel advies, bedoeld in artikel 228 EEG-Verdrag, wordt ingediend door de Raad, wordt het aan de Commissie betekend. Indien het wordt ingediend door de Commissie, wordt het betekend aan de Raad en aan de Lid-Staten. Indien het wordt ingediend door een van de Lid-Staten, wordt het betekend aan de Raad, de Commissie en de overige Lid-Staten.

De president bepaalt de termijn waarbinnen de instellingen en de Lid-Staten aan wie het verzoek is betekend, schriftelijke opmerkingen kunnen indienen.

2. Het advies kan betrekking hebben zowel op de verenigbaarheid van het akkoord met de bepalingen van het EEG-Verdrag, als op de bevoegdheid van de Gemeenschap of van een van haar instellingen om dit akkoord te sluiten.

Artikel 108

1. Na de indiening van het verzoek om prealabel advies, bedoeld in het voorgaande artikel, wijst de president de rechter-rapporteur aan.

2. Het Hof geeft een met redenen omkleed advies in raadkamer, de advocaten-generaal gehoord.

3. Het advies wordt ondertekend door de president, de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen, en de griffier; het wordt betekend aan de Raad, de Commissie en de Lid-Staten.

Artikel 109

Wanneer het Hof een advies heeft uit te brengen krachtens artikel 95, vierde alinea, EGKS-Verdrag, wordt daartoe door de Commissie en de Raad een gemeenschappelijk verzoek ingediend.

Het advies wordt uitgebracht met inachtneming van de bepalingen van het voorgaande artikel. Het wordt betekend aan de Commissie, de Raad en het Europees Parlement.

VIERDE TITEL

VAN DE HOGERE VOORZIENING TEGEN BESLISSINGEN VAN HET GERECHT VAN EERSTE AANLEG

Artikel 110

In de procedure van hogere voorziening tegen beslissingen van het Gerecht, als bedoeld in de artikelen 49 en 50 van de Statuten-EGKS en EEG en de artikelen 50 en 51 van het Statuut-EGA, is de procestaal die van de beslissing van het Gerecht van eerste aanleg, waartegen de hogere voorziening is gericht, onverminderd artikel 29, leden 2, sub b) en c), en 3, vierde alinea.

Artikel 111

1. Hogere voorziening wordt ingesteld door nederlegging van een verzoekschrift ter griffie van het Hof of van het Gerecht.

2. De griffie van het Gerecht zendt het dossier van de eerste aanleg en, in voorkomend geval, het verzoekschrift in hogere voorziening onverwijld door aan de griffie van het Hof.

Artikel 112

1. Het verzoekschrift in hogere voorziening bevat:

a) de naam en de woonplaats van de verzoekende partij, genoemd: de requirant;

b) de aanduiding van de andere partijen in de procedure voor het Gerecht;

c) de aangevoerde middelen en argumenten rechtens;

d) de conclusies van de requirant.

De artikelen 37 en 38, leden 2 en 3, zijn op het verzoekschrift van toepassing.

2. De beslissing van het Gerecht, waartegen de hogere voorziening is gericht, moet bij het verzoekschrift worden gevoegd, met vermelding van de datum waarop zij aan de requirant is betekend.

3. Indien het verzoekschrift niet beantwoordt aan het bepaalde bij artikel 38, lid 3, of bij lid 2 van dit artikel, is artikel 38, lid 7, van toepassing.

Artikel 113

1. Hogere voorziening moet strekken tot:

— gehele of gedeeltelijke vernietiging van de beslissing van het Gerecht;

— gehele of gedeeltelijke toewijzing van het in eerste aanleg gevorderde; nieuwe conclusies zijn niet toegelaten.

2. In hogere voorziening mag het voorwerp van het geding voor het Gerecht niet worden gewijzigd.

Artikel 114

Het verzoekschrift wordt betekend aan alle in de procedure voor het Gerecht betrokken partijen. Artikel 39 is van toepassing.

Artikel 115

1. Iedere partij in de procedure voor het Gerecht kan een memorie van antwoord indienen binnen twee maanden te rekenen vanaf de betekening van het verzoekschrift. Deze termijn wordt niet verlengd.

2. De memorie van antwoord bevat:

a) de naam en de woonplaats van de partij die de memorie indient;

b) de datum waarop het verzoekschrift haar is betekend;

c) de aangevoerde middelen en argumenten rechtens;

d) de conclusies.

Artikel 38, leden 2 en 3, is van toepassing.

Artikel 116

1. De conclusies van de memorie van antwoord moeten strekken tot:

— gehele of gedeeltelijke verwerping van de hogere voorziening dan wel gehele of gedeeltelijke vernietiging van de beslissing van het Gerecht;

— gehele of gedeeltelijke toewijzing van het in eerste aanleg gevorderde; nieuwe conclusies zijn niet toegelaten.

2. In de memorie van antwoord mag het voorwerp van het geding voor het Gerecht niet worden gewijzigd.

Artikel 117

1. Het verzoekschrift in hogere voorziening en de memorie van antwoord kunnen worden aangevuld door een memorie van repliek en van dupliek of door iedere andere memorie, wanneer de president, na een desbetreffend verzoek, dat binnen zeven dagen te rekenen vanaf de betekening van de memorie van antwoord of van repliek moet worden ingediend, zulks noodzakelijk oordeelt en uitdrukkelijk toestaat ten einde de betrokken partij in staat te stellen haar standpunt te verdedigen, dan wel om de beslissing in hogere voorziening voor te bereiden.

2. Wanneer de conclusies van een memorie van antwoord strekken tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de beslissing van het Gerecht op een grond die in het verzoekschrift niet is aangevoerd, kan de requirant of iedere andere partij een memorie van repliek betreffende uitsluitend die grond indienen, en wel binnen een termijn van twee maanden te rekenen vanaf de betekening van de betrokken memorie van antwoord. Lid 1 is van toepassing op elke nieuwe memorie waarmee die repliek wordt beantwoord.

3. Wanneer de president de nederlegging van een memorie van repliek of van dupliek of van enige andere memorie toestaat, bepaalt hij de termijn waarbinnen dat dient te geschieden.

Artikel 118

Onverminderd de volgende bepalingen, zijn de artikelen 42, lid 2, 43, 44, 55 tot en met 90, 93, 95 tot en met 100 en 102 van toepassing op de procedure voor het Hof in hogere voorziening tegen een beslissing van het Gerecht.

Artikel 119

Wanneer de hogere voorziening geheel of gedeeltelijk kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond is, kan het Hof op ieder moment, op rapport van de rechter-rapporteur, de advocaat-generaal gehoord, bij met redenen omklede beschikking de hogere voorziening geheel of gedeeltelijk afwijzen.

Artikel 120

Na de indiening van de in artikel 115, lid 1, en, in voorkomend geval, artikel 117, leden 1 en 2, bedoelde memories kan het Hof, op rapport van de rechter-rapporteur, de advocaat-generaal en partijen gehoord, besluiten om zonder mondelinge behandeling in hogere voorziening uitspraak te doen, tenzij een van de partijen hiertegen bezwaar maakt op grond dat de schriftelijke behandeling haar niet in staat heeft gesteld haar standpunt ten volle te verdedigen.

Artikel 121

Het in artikel 44, lid 1, bedoelde rapport wordt aan het Hof voorgelegd na de indiening van de memories bedoeld in artikel 115, lid 1, en, in voorkomend geval, artikel 117, leden 1 en 2. Dit rapport bevat, naast de in artikel 44, lid 1, bedoelde voorstellen, een voorstel omtrent de toepassing van artikel 120. Zijn dergelijke memories niet ingediend, dan geldt dezelfde procedure na het verstrijken van de termijn voor de indiening van de memories.

Artikel 122

Wanneer de hogere voorziening ongegrond is of wanneer, bij gegrondheid ervan, het Hof zelf de zaak afdoet, beslist het Hof ten aanzien van de proceskosten.

In de geschillen tussen de Gemeenschappen en hun personeelsleden:

— is artikel 70 slechts van toepassing indien de hogere voorziening door een instelling is ingesteld;

— kan het Hof, in afwijking van artikel 69, lid 2, in geval van hogere voorziening ingesteld door een ambtenaar of ander personeelslid van een instelling, de kosten over de partijen verdelen indien de billijkheid dit vergt.

Wordt de hogere voorziening ingetrokken, dan is artikel 69, lid 5, van toepassing.

In geval van gegrondheid van hogere voorziening ingesteld door een Lid-Staat of een instelling die in de zaak voor het Gerecht niet is tussengekomen, kan het Hof de kosten over de partijen verdelen of de requirant verwijzen in de kosten die een verliezende partij wegens de hogere voorziening heeft gemaakt.

Artikel 123

Het verzoek tot tussenkomst in de procedure voor het Hof moet worden ingediend binnen drie maanden na de datum waarop de hogere voorziening is ingesteld. Het Hof, de advocaat-generaal gehoord, beslist bij beschikking over de toelating tot tussenkomst.

SLOTBEPALINGEN

Artikel 124

1. Wie als getuige of deskundige voor het Hof een eed dient af te leggen, wordt door de president vermaand de waarheid te spreken, respectievelijk zijn opdracht overeenkomstig zijn geweten en onpartijdig te vervullen. De president vestigt zijn aandacht op de strafrechtelijke gevolgen bij niet-nakoming van deze plicht, zoals neergelegd in zijn nationale wetgeving.

2. De getuige legt de eed af, hetzij overeenkomstig artikel 47, lid 5, eerste alinea, hetzij op de wijze als bepaald in zijn nationale wetgeving.

Indien het nationale recht de getuige toestaat om in een gerechtelijke procedure naast de eed, in plaats daarvan of tegelijk daarmee, een daarvoor in de plaats komende verklaring af te leggen, kan hij deze verklaring afleggen op de wijze als bepaald in zijn nationale wetgeving.

Indien het nationale recht niet voorziet in de mogelijkheid een eed of een zodanige verklaring af te leggen, wordt volstaan met de procedure bedoeld in lid 1.

3. Voor deskundigen geldt lid 2 op overeenkomstige wijze, doch in plaats van artikel 47, lid 5, eerste alinea, wordt artikel 49, lid 6, eerste alinea, in acht genomen.

Artikel 125

Behoudens het bepaalde in de artikelen 188 EEG-Verdrag en 160 EGA-Verdrag, stelt het Hof, na overleg met de betrokken regeringen, ten behoeve van de eigen procesvoering een additioneel reglement vast, houdende bepalingen ten aanzien van:

a) de rogatoire commissies;

b) de kosteloze rechtsbijstand;

c) de aangifte welke het Hof krachtens artikel 28 van de Statuten-EGKS en EGA en artikel 27 van het Statuut-EEG doet ter zake van meineed gepleegd door getuigen of deskundigen.

Artikel 126

Dit reglement treedt in de plaats van het reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen vastgesteld op 4 december 1974 (*Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. L 350 van 28 december 1974, blz. 1), laatstelijk gewijzigd op 15 mei 1991 [1].

Artikel 127

Dit reglement, zijnde authentiek in de talen bedoeld in artikel 29, lid 1, wordt bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* en treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgend op die van zijn bekendmaking.

Vastgesteld te Luxemburg op 19 juni 1991.

---

[1] Zie bladzijde 1 van dit Publikatieblad.

BIJLAGE I

BESLUIT BETREFFENDE DE WETTELIJK ERKENDE FEESTDAGEN

HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op artikel 80, lid 2, van het reglement voor de procesvoering, waarbij het Hof wordt opgedragen een lijst van wettelijk erkende feestdagen vast te stellen,

BESLUIT:

Artikel 1

De lijst van de wettelijk erkende feestdagen, bedoeld in artikel 80, lid 2, tweede alinea, van het reglement voor de procesvoering, is vastgesteld als volgt:

— Nieuwjaarsdag;

— Tweede Paasdag;

— de 1e mei;

— Hemelvaartsdag;

— Tweede Pinksterdag;

— de 23e juni;

— de 24e juni, indien de 23e juni op een zondag valt;

— de 15e augustus;

— de 1e november;

— Eerste Kerstdag;

— Tweede Kerstdag.

De in de voorgaande alinea bedoelde wettelijk erkende feestdagen zijn die welke worden gevierd ter plaatse waar het Hof is gevestigd.

Artikel 2

Artikel 80, lid 2, eerste alinea, van het reglement voor de procesvoering doelt slechts op de in artikel 1 van dit besluit vermelde wettelijk erkende feestdagen.

Artikel 3

Dit besluit treedt als bijlage I bij het reglement voor de procesvoering in werking op hetzelfde tijdstip als genoemd reglement, waaraan het wordt gehecht.

Het wordt bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen.*

Vastgesteld te Luxemburg op 19 juni 1991.

BIJLAGE II

BESLUIT BETREFFENDE DE TERMIJNEN WEGENS AFSTAND

HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op artikel 81, lid 2, van het reglement voor de procesvoering, betreffende de procestermijnen wegens afstand,

BESLUIT:

Artikel 1

Tenzij partijen hun gewone verblijfplaats in het Groothertogdom Luxemburg hebben, worden de termijnen, uit hoofde van afstand, verlengd als volgt:

— voor het Koninkrijk België: met twee dagen;

— voor de Bondsrepubliek Duitsland, het Europese grondgebied van de Franse Republiek en het Europese grondgebied van het Koninkrijk der Nederlanden: met zes dagen;

— voor het Europese grondgebied van het Koninkrijk Denemarken, de Helleense Republiek, Ierland, de Italiaanse Republiek, de Portugese Republiek (met uitzondering van de Azoren en Madeira), het Koninkrijk Spanje en het Verenigd Koninkrijk: met tien dagen;

— voor de overige landen en gebieden in Europa: met veertien dagen;

— voor de autonome gebieden Azoren en Madeira van de Portugese Republiek: met drie weken;

— voor de overige landen, departementen en gebieden: met een maand.

Artikel 2

Dit besluit treedt als bijlage II bij het reglement voor de procesvoering in werking op hetzelfde tijdstip als genoemd reglement, waaraan het wordt gehecht.

Het wordt bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen.*

Vastgesteld te Luxemburg op 19 juni 1991.